

تعیین سطح سواد مالی و رابطه ی آن با رفتار مالی و نگرش مالی (مطالعه موردی دانشجویان موسسه آموزش عالی پرندک)

نرگس محقق کیا^۱ ©

کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی پرندک

دکتر ناهید برمکی^۲

مدرس موسسه آموزش عالی پرندک

اکرم اقدامی^۳

کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی پرندک

(تاریخ دریافت: ۲۸ مهر ۱۳۹۸؛ تاریخ پذیرش: ۳ اسفند ۱۳۹۸)

سواد مالی، ترکیبی از آگاهی، دانش، مهارت، نگرش و رفتار لازم برای تصمیم گیری های درست و دستیابی به رفاه مالی فردی است. امروزه با توجه به پیچیدگی بازارهای مالی، توسعه دامنه فعالیت موسسات مالی و تلاش افراد برای افزایش سهم در بازارهای مالی، لزوم آگاهی از سواد مالی اهمیت به سزایی یافته است. یکی از عناصر سواد مالی، رفتار مالی می باشد رفتارهایی نظیر برنامه ریزی در هزینه و پس انداز کردن یک حاشیه امن مالی ایجاد می کند و در مقابل آن رفتارهایی نظیر استفاده بیش از حد از اعتبارات مالی می تواند سلامت مالی را تهدید کند. عنصر دیگر تاثیر گذار بر سواد مالی نگرش مالی است. تعریف سواد مالی نشان می دهد که حتی اگر فرد دانش و توانایی کافی مالی، برای انجام فعالیتی مالی را داشته باشد، نگرش وی بر تصمیم او مبنی بر اینکه آیا آن فعالیت را انجام دهد یا نه تاثیر گذار است. این تحقیق با هدف بررسی سواد مالی و رابطه ی آن با رفتار مالی و نگرش مالی انجام گرفته است. روش این پژوهش توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری کلیه دانشجویان موسسه آموزش عالی پرندک می باشد. نمونه آماری شامل ۲۰۰ نفر از این دانشجویان بوده است. داده ها از روش پرسشنامه ای جمع آوری و با نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شده است. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که دانشجویان موسسه آموزش عالی پرندک از سطح سواد مالی نسبتا خوبی برخوردار هستند. و ارتباط معناداری بین سواد مالی با رفتار و نگرش مالی وجود دارد.

واژه های کلیدی: سواد مالی، رفتار مالی، نگرش مالی.

¹ nargeskia@yahoo.com

² barmaki.nahid@gmail.com

³ honor.ae2016@gmail.com

مقدمه

از اوایل تا اواسط قرن بیستم، ملاحظات مالی معمولاً ساده بودند اما با ابداع شبکه های گسترده جهانی در اواخر این قرن، خرید و فروش آسان تر و در دسترس شد و خرج کردن اوج گرفت. بعضاً مردم از طریق کارت های اعتباری شروع به خرج پول‌هایی کردند که نداشتند و خیلی زود با معضلات شدید اعتباری و قرض روبرو شدند. عموم مردم آگاهی کافی از تاثیرات این نوع قرض گرفتن بر کل بدهی شان نداشتند. با پیش آمدن این مشکلات برای اولین بار در سال ۱۹۹۰ در آمریکا اهمیت سواد مالی شهروندان مورد توجه قرار گرفت. و بعد از آن سواد مالی به عنوان یکی از نیازهای مهم در دنیا برای تمام افراد جامعه شناخته شده است [۹].

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

دردهه های اخیر، دولت ها و کارفرمایان به طور فزاینده ای مسئولیت صرفه جویی و سرمایه گذاری ها را بر روی افراد منتقل کرده اند [۱۰]. علاوه بر این، خدمات مالی و محصولات به دلیل جهانی شدن و فن آوری های دیجیتال پیچیده تر شده و به طور گسترده ای سواد مالی یکی از عناصر مهم ثبات اقتصادی و مالی برای فرد و اقتصاد جامعه است [۱۵]. انتخاب های مالی که نسل های جوان با آن روبرو هستند، به مراتب پیچیده تر از آنهایی است که نسل های گذشته با آن مواجه هستند. مصرف کنندگانی که مفهوم ترکیب سود را نفهمیده اند، هزینه های معامله بیشتری را پرداخت می کنند، در نتیجه بدهی های بزرگتری را می پردازند و در معرض وام با نرخ بهره بالا قرار می گیرند [۱۱]. سواد مالی می تواند در زندگی مردم، در فرصت های آنها، در موفقیت شان، تفاوت های مهمی را ایجاد کند و این یک سنگ بنا برای زندگی بهتر، برای کارآفرینی، برای تحرک اجتماعی، برای رشد همه جانبه است [۸]. میزان وقوع بحران های مالی در جریان سال های اخیر بیش از هر زمان دیگر است و اعداد و ارقام نشان دهنده ی افزایش بی سابقه میزان ورشکستگی ها است [۴] مفهوم سواد مالی نخست شامل توانمندسازی و آموزش فرد و جامعه در برابر مسایل مالی می باشد، تا از طریق آن قادر به ارزیابی بازارها و محصولات و در نهایت اخذ تصمیم گیری های درست و آگاهانه و اقدام به موقع باشند [۱۴]. امروزه با توجه به گسترش و پیچیدگی بازارهای کار، توسعه و گسترش حوزه ی فعالیت سازمان ها و موسسات مالی و تلاش بی وقفه آن ها برای افزایش سهم در این بازارها، الزام تسلط بر سواد مالی، ضرورت به سزایی یافته است [۱۲].

یکی از دغدغه های همیشگی دولت ها و سرمایه گذاران وضعیت نابسامان مالی است عملکرد نامطلوب ممکن است به ورشکستگی منجر شود و زیان های مالی قابل ملاحظه به همراه آورد [۵]. اتکینسون و مسی [۶] در تحقیقی در خصوص اندازه گیری سطح سواد مالی عنوان می کنند که به نظر می رسد اکثر مردم از دانش مالی پایه برخوردار هستند، اما درک برخی از مفاهیم مالی مانند بهره های مرکب و تنوع در میان سهام برای میزان قابل توجهی از جمعیت در هر کشور وجود ندارد. این تمرین نشان می دهد که در همه کشورهای مورد مطالعه حداقل ۳ نفر از ۱۰ نفر پاسخ دهندگان نتوانستند امتیاز اندازه گیری رفتار مالی را بدست آورند. تجزیه و تحلیل میانگین نمرات نگرش مالی نشان می دهد که در بیشتر کشورها

زنان نسبت به مردان امتیاز بیشتری کسب کردند آنها به طور معمول برخورد مثبت تری نسبت به رویکرد بلند مدت مالی نشان دادند.

شنگ و همکاران [۷] سواد مالی و ارتباط آن با اختلافات مالی را مورد بررسی قرار داده اند. شواهد تجربی آنها نشان می دهد افرادی که سواد مالی بالاتری دارند، به شدت تحت تاثیر آن قرار می گیرند و هنگام انتخاب محصولات مالی کمتر دچار مشکل می شوند. علاوه بر این، ویژگی های شخصی، مانند جنسیت، وضعیت اشتغال و درآمد خانوار، عوامل کلیدی موثر بر سواد مالی هستند. درصد زیادی از زنان سواد مالی پیشرفته تری از مردان داشتند. علاوه بر این، یک رابطه ی قوی میان تحصیلات و سواد مالی پیشرفته وجود دارد.

لوساردی و نوئمی [۱۰] در تحقیقی برای مرکز تعالی سواد آموزی مالی جهانی تفاوت مشهودی در میزان سواد مالی در اتحادیه اروپا را گزارش می دهد. به طور متوسط در کل اتحادیه ۵۲ درصد از بزرگسالان دارای سواد مالی هستند، به طور کلی درک مفاهیم مالی در شمال اروپا بیشتر است. دانمارک، آلمان، هلند و سوئد دارای بالاترین نرخ سواد آموزی در اتحادیه اروپا هستند: حداقل ۶۵ درصد از بزرگسالان در این کشورها دارای سواد مالی هستند. نرخ ها در جنوب اروپا بسیار پایین تر است. نرخ سواد مالی در میان کشورهایمانند بلغارستان، قبرس و رومانی که در سال ۲۰۰۴ به اتحادیه اروپا پیوسته اند، کم است. نرخ سواد مالی بین اقتصادهای بزرگ پیشرفته و اقتصادهای نوظهور حتی در میان افراد ۱۵ تا ۳۴ ساله نیز متفاوت است. به طور متوسط، میزان سواد مالی در اقتصادهای بزرگ پیشرفته، نسبت به همتایان خود در اقتصادهای در حال ظهور بسیار بهتر است. با این حال، حتی در میان این دو گروه از کشورها نیز، نرخ سواد مالی متفاوت است.

دیانتی و حنیفه زاده [۲] در تحقیقی وضعیت سواد مالی خانواده های تهرانی و عوامل مرتبط با آن را از طریق توزیع پرسشنامه بین ۴۱۰ خانوار ایرانی مورد بررسی قرار داده اند. نتایج بدست آمده نشان داده که وضعیت سواد مالی این افراد در حد مطلوبی نیست و نیازمند به بهره مندی از راهنمایی متخصصانی با عنوان "مشاور مالی خانواده" هستند. درضمن علاوه بر بررسی وضعیت سواد مالی، به عواملی چون سن، جنس، میزان تحصیلات، میزان درآمد، رشته تحصیلی، انباشت سرمایه و محل سکونت (هر یک به عنوان یک فرضیه مستقل) پرداخته و روابط بین آنها را بررسی نموده که وجود ارتباط بین آنها و سواد مالی تایید شده است.

رهاوی عز ابادی [۳] به موضوع سنجش سواد مالی دانشجویان و ارتباط آن با رفاه ذهنی و مالی آنها در سطح دانشجویان استان یزد پرداخته است که در نهایت نتایج حاکی از عدم کفایت سطح سواد مالی دانشجویان بوده است.

ایزدی و مرادی [۱] طی بررسی تاثیر سواد مالی سرمایه گذاران بر تصمیم سرمایه گذاری در اوراق بهادار نشان داد که بین سطح سواد مالی و عوامل مؤثر بر تصمیم سرمایه گذاری، رابطه معناداری وجود دارد، ولی این رابطه در مطالعه انجام شده، بسیار ضعیف است و کمتر از ۱۱٪ از تغییرات عوامل مؤثر بر تصمیم های سرمایه گذاری، توسط سطح سواد مالی، قابل توضیح است؛ با توجه به نتیجه حاصل، می توان

استدلال کرد که با وجود تأثیر سواد مالی در مشارکت در بازار سهام، هنوز در ایران، عوامل دیگری در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری، قویتر از سواد مالی، عمل می‌کنند و شاید سرمایه‌گذاران ایرانی، هنوز به درک تأثیر بلندمدت سواد مالی در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری واقف نشده‌اند.

فرضیه‌ها:

فرضیه اول:

- ۱- دانشجویان موسسه آموزش عالی پرندک از لحاظ مالی با سواد هستند.
- ۱-۱ فرضیه فرعی اول: متغیر جنسیت در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۲-۱ فرضیه فرعی دوم: وضعیت تاهل در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۳-۱ فرضیه فرعی سوم: وضعیت اشتغال در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۴-۱ فرضیه فرعی چهارم: حوزه‌ی شغلی در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۵-۱ فرضیه فرعی پنجم: استقلال مالی در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۶-۱ فرضیه فرعی ششم: متغیر سن در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۷-۱ فرضیه فرعی هفتم: درآمد در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۸-۱ فرضیه فرعی هشتم: سطح تحصیلات پدر در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۹-۱ فرضیه فرعی نهم: سطح تحصیلات مادر در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۱۰-۱ فرضیه فرعی دهم: رشته مقطع متوسطه در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۱۱-۱ فرضیه فرعی یازدهم: رشته مقطع کارشناسی در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.
- ۱۲-۱ فرضیه فرعی دوازدهم: رشته مقطع کارشناسی ارشد در سواد مالی دانشجویان تأثیر دارد.

فرضیه دوم:

- ۲- رفتار مالی دانشجویان موسسه آموزش عالی پرندک بر سطح سواد مالی آنان تأثیر می‌گذارد.

فرضیه سوم:

- ۳- نگرش مالی مالی موسسه آموزش عالی پرندک دانشجویان بر سطح سواد آنان تأثیر می‌گذارد.

روش‌شناسی پژوهش

مطالعه حاضر در بین دانشجویان دانشگاه پرندک انجام خواهد شد. تعداد کل دانشجویان بیش از ۴۰۰ نفر می‌باشند که جامعه آماری این مطالعه را تشکیل می‌دهند. قلمرو زمانی این پژوهش سال ۱۳۹۷ می‌باشد. نمونه آماری شامل ۲۰۰ نفر از این دانشجویان بوده است. داده‌های این تحقیق از روش پرسشنامه‌ای جمع‌آوری شده است. به منظور تعیین میزان سواد مالی، رفتار مالی و نگرش مالی از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شده است. سوالات پرسشنامه شامل ۴ بخش عمده و مجموعاً ۵۶ سوال می‌باشد. با نرم‌افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شده است.

متغیر وابسته: سواد مالی به عنوان یک متغیر وابسته در این تحقیق بررسی می‌گردد.

متغیرهای مستقل: متغیرهای دموگرافیک و رفتار و نگرش مالی متغیرهای مستقل هستند.

در این تحقیق از روش های زیر برای دستیابی به نتایج تحقیق استفاده شده است.

آزمون ضریب همبستگی پیرسون

ضریب همبستگی؛ شدت رابطه و همچنین نوع رابطه، مستقیم یا معکوس را نشان می دهد. مقدار ضریب همبستگی همواره بین ۱ و -۱ می باشد. ضریب همبستگی با r نشان داده شده و توسط فرمول زیر محاسبه می گردد:

$$r = \frac{\sum xy - n\bar{x}\bar{y}}{\sqrt{\sum x^2 - n\bar{x}^2} \sqrt{\sum y^2 - n\bar{y}^2}}$$

ضریب همبستگی با توجه به نمونه ای مشخص محاسبه می شود. بدیهی است که این ضریب، از نمونه ای به نمونه ای دیگر تغییر می یابد. سوالی که در این قسمت مطرح می گردد این است که آیا ضریب همبستگی بدست آمده بین دو متغیر X و Y معنی دار است یا خیر؟ در اینجا ضریب همبستگی پیرسون و آزمون آن مدنظر است که مراحل این آزمون در زیر آمده است.

آماره مناسب برای آزمون، در خصوص صفر بودن ضریب همبستگی جامعه و یا به عبارت روشن تر معنی دار بودن ضریب همبستگی بدست آمده از فرمول زیر محاسبه می شود که دارای توزیع t استیودنت با $n-2$ درجه آزادی است.

$$t = \frac{r - p}{\sqrt{\frac{1-r^2}{n-2}}}$$

فرضیه ها

(نقض ادعا) بین دو متغیر X و Y رابطه معنی داری وجود ندارد.

$$H_0 = p = 0 \quad H_1 = p \neq 0$$

(ادعا) بین دو متغیر X و Y رابطه معنی داری وجود دارد.

آزمون مقایسه میانگین های دو جامعه آماری

بخش اعظم فرضیه های پژوهشی در مدیریت و علوم رفتاری به منظور مقایسه دو جامعه آماری انجام می گیرند. این نوع فرضیه ها را فرضیه های تطبیقی گویند. برای آزمون این نوع فرضیه ها (چنانچه میانگین پذیر باشند) و تعیین صحت و سقم آنها می توان از مراحل آزمون فرض آماری برای میانگین دو جامعه استفاده کرد. مراحل آزمون به ترتیب شرح داده می شود.

با توجه به فرضیه پژوهشی و نقیض آن، فرضیه آماری یکی از این تعاریف را خواهد داشت:

$$\begin{cases} H_0: \mu_1 \leq \mu_2 \\ H_1: \mu_1 > \mu_2 \end{cases} \quad (۳) \quad \begin{cases} H_0: \mu_1 \geq \mu_2 \\ H_1: \mu_1 < \mu_2 \end{cases} \quad (۲) \quad \begin{cases} H_0: \mu_1 = \mu_2 \\ H_1: \mu_1 \neq \mu_2 \end{cases} \quad (۱)$$

آماره آزمون

$\mu_1 - \mu_2$ از آماره نارایب $\bar{X}_1 - \bar{X}_2$ برخوردار است. توزیع $\bar{X}_1 - \bar{X}_2$ به شرایط تخمین تفاضل میانگین دو جامعه بستگی دارد که به این صورت تفکیک پذیر است:

۱. وقتی نمونه‌ها از دو جامعه نرمال با انحراف معیار معلوم انتخاب شوند، توزیع $\bar{X}_1 - \bar{X}_2$ نرمال بوده و آماره آزمون عبارت است از:

$$Z = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{n_1} + \frac{\sigma_2^2}{n_2}}} \quad (4-3) \quad n_1 + n_2 - 2$$

۲. وقتی نمونه‌ها از دو جامعه نرمال با انحراف معیار نامعلوم انتخاب شوند، توزیع نمونه‌گیری آماره به شرح زیر بستگی خواهد داشت.

الف) اگر درجه آزادی کوچکتر از ۳۰ باشد، توزیع نمونه‌گیری آماره t استیودنت است. آماره آزمون در صورت تساوی واریانس‌ها عبارت است از:

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{S_p \sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}} \quad (5-4)$$

ب) اگر درجه آزادی بزرگتر از ۳۰ باشد، آماره آزمون چنین تعریف می‌شود:

$$Z = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (6-4)$$

تحلیل واریانس (ANOVA)

تحلیل واریانس روشی است که می‌توان میزان انحرافات کل در مجموعه داده‌ها را به مولفه‌هایی افزایش داد. در آزمون تحلیل واریانس منبع تغییرات (واریانس‌ها) به دو دسته بین‌گروهی و درون‌گروهی تقسیم می‌شود. بخشی از واریانس‌ها ناشی از تفاوت بین جوامع یا گروه‌بندی محقق است (بین‌گروهی) و بخشی از تفاوت بین عوامل دیگر (خطا) برمی‌گردد (درون‌گروهی).

یافته‌های پژوهش

برای اندازه‌گیری سطح سواد مالی دانشجویان نمره‌ی سواد دانشجویان را بین بازه‌ی صفر تا صد در نظر گرفته‌ایم. سپس این بازه امتیاز را بر اساس تحقیق ماندل، [۱۱] به ۴ گروه بالا، متوسط، ضعیف و خیلی ضعیف تقسیم بندی کرده‌ایم. امتیاز بین ۷۰-۱۰۰ سواد مالی بالا، امتیاز بین ۵۰-۶۹ سواد مالی متوسط، امتیاز بین ۳۵-۴۹ سواد مالی ضعیف و امتیاز زیر ۳۵ سواد مالی خیلی ضعیف می‌باشد. با توجه به اطلاعات به دست آمده از میان ۲۰۰ شرکت‌کننده کمترین نمره‌ی کسب شده ۱۲ و بیشترین ۸۸ می‌باشد. همچنین میانگین نمرات ۵۹٫۷۶ و انحراف از معیار ۱۴٫۸۴۶ می‌باشد. بیشترین فراوانی مربوط به سواد مالی متوسط با فراوانی ۹۵ نفر (۴۷٫۵٪)، سپس سواد مالی بالا با فراوانی ۵۶ نفر (۲۸٪)، مرتبه‌ی بعدی سواد

مالی ضعیف با فراوانی ۳۸ نفر (۰/۱۹) و کمترین فراوانی مربوط به امتیاز خیلی ضعیف با تعداد ۱۱ نفر (۰/۵۵) بوده است. جدول زیر توزیع فراوانی دانشجویان را بر اساس نمره ی سواد مالی کل نشان می دهد .

جدول توزیع فراوانی دانشجویان بر اساس نمره ی سواد مالی کل

نمره سواد مالی	بازه ی امتیاز	تکرار	درصد	درصد تجمعی
خیلی ضعیف	۳۴-۰	۱۱	۰۵,۵	۰۵,۵
ضعیف	۴۹-۳۵	۳۸	۱۹,۰	۲۴,۵
متوسط	۶۹-۵۰	۹۵	۴۷,۵	۷۲,۰
بالا	۱۰۰-۷۰	۵۶	۲۸,۰	۱۰۰
جمع کل	۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	

بررسی تاثیر متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان بر سواد مالی.

۱- متغیر جنسیت در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .

با توجه به آماره $t(1/448)$ و سطح معناداری (۰/۱۴۹) که بزرگتر از ۰,۰۵ می باشد. در نتیجه در سطح اطمینان ۹۵٪ فرض صفر پذیرفته می شود یعنی تفاوت بین میانگین نمرات دو گروه معنادار نمی باشد. بنابراین جنسیت در سطح سواد مالی دانشجویان تاثیر معناداری ندارد.

جدول فراوانی و میانگین. انحراف معیار متغیر جنسیت

جنسیت	فراوانی	میانگین	انحراف معیار
مرد	۲۴۰	۶۱,۱۲	۱۵,۲۲۸
زن	۱۴۴	۵۸,۰۷	۱۴,۲۵۹

۲- وضعیت تاهل در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .

با توجه به آماره $t(-2/338)$ و سطح معناداری (۰/۰۱۸) که کوچکتر از ۰,۰۵ می باشد. در نتیجه در سطح اطمینان ۹۵٪ فرض صفر رد می شود یعنی تفاوت بین میانگین نمرات دو گروه معنادار می باشد. بنابراین تاهل در سطح سواد مالی تاثیر معناداری دارد و میانگین متاهلین سطح سواد مالی بالاتری دارند.

۳- وضعیت اشتغال در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .

آزمون t با فرض صفر، برابری میانگین ها و فرض یک برابر نبودن میانگین ها را آزمون می کنیم. با توجه به آماره $t(-3/151)$ و سطح معناداری (۰/۰۰۲) که کوچکتر از ۰,۰۵ می باشد. در نتیجه در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ فرض صفر رد می شود یعنی تفاوت بین میانگین نمرات دو گروه معنادار می باشد. بنابراین اشتغال در سطح سواد مالی دانشجویان تاثیر معناداری دارد و با توجه به نتایج ، میانگین شاغلین سطح سواد مالی بالاتری دارند .

۴- حوزه ی شغلی در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .

آزمون t با فرض صفر، برابری میانگین ها و فرض یک برابر نبودن میانگین ها را آزمون می کنیم. با توجه به آماره t (۰,۶۵۸) و سطح معناداری (۰/۵۱۲) که بزرگتر از ۰,۰۵ می باشد. در نتیجه در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ فرض صفر پذیرفته می شود. یعنی تفاوت بین میانگین نمرات دو گروه معنادار نمی باشد. بنابراین حوزه ی شغلی در سطح سواد مالی دانشجویان تاثیر معناداری ندارد.

۵- استقلال مالی در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .

آزمون t با فرض صفر، برابری میانگین ها و فرض یک برابر نبودن میانگین ها را آزمون می کنیم. با توجه به آماره t (-۲,۷۵۰) و سطح معناداری (۰/۰۰۷) که کوچکتر از ۰,۰۵ می باشد. در نتیجه در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ فرض صفر پذیرفته نمی شود یعنی تفاوت بین میانگین نمرات دو گروه معنادار می باشد. بنابراین استقلال مالی در سطح سواد مالی دانشجویان تاثیر معناداری دارد و با توجه به میانگین افراد شاغل غیر مستقل سطح سواد مالی بالاتری دارند.

۶- متغیر سن در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد.

با توجه به مقدار ضریب همبستگی (۰,۲۳۹) سطح معناداری (۰,۰۰۱) که کمتر از ۰,۰۵ می باشد بین متغیر سن و سواد مالی با سطح اطمینان بالای ۹۵٪ رابطه ی معنی داری وجود دارد. در آزمون آنالیز واریانس یکطرفه، اندازه آماره F (۷,۲۴۹) و سطح معناداری (۰/۰۰۱) که از ۰/۰۵ کوچکتر است لذا در سطح اطمینان ۹۵٪ فرض صفر رد می شود. تفاوت معنی داری بین سن و سطح سواد مالی دانشجویان وجود دارد. لذا متغیر سن در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد.

۷- درآمد در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد.

با توجه به آزمون آنالیز واریانس یکطرفه و اندازه آماره F (۳,۰۰۰) و سطح معناداری (۰/۲) که از ۰/۰۵ کوچکتر است در سطح اطمینان ۹۵٪ فرض صفر رد می شود لذا تفاوت معنی داری بین میانگین های شش گروه سطوح درآمدی در سواد مالی دانشجویان وجود دارد.

۸- سطح تحصیلات پدر در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد.

با توجه به آزمون آنالیز واریانس یکطرفه و اندازه آماره F (۰,۹۷۹) و سطح معناداری (۰/۴۲۰) که از ۰/۰۵ بزرگتر است پس سطح اطمینان ۹۵٪ فرض صفر رد نمی شود لذا تفاوت معنی داری بین سطح تحصیلات پدر و سطح سواد مالی دانشجویان وجود ندارد.

۹- سطح تحصیلات مادر در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد.

با توجه به آزمون آنالیز واریانس یکطرفه و اندازه آماره F (۴,۴۹۹) و سطح معناداری (۰/۰۱۲) که از ۰/۰۵ کوچکتر است پس در سطح اطمینان ۹۵٪ فرض صفر رد می شود لذا تفاوت معنی داری بین سطح تحصیلات مادر و سطح سواد مالی دانشجویان وجود دارد.

۱۰- رشته مقطع متوسطه در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد.

با توجه به آزمون آنالیز واریانس یکطرفه و اندازه آماره F (۰,۴۹۵) و سطح معناداری (۰/۶۸۶) که از ۰/۰۵ بزرگتر است پس در سطح اطمینان ۹۵٪ فرض صفر رد نمی شود لذا تفاوت معنی داری بین رشته ی تحصیلی متوسطه و سطح سواد مالی دانشجویان وجود ندارد.

۱۱- رشته مقطع کارشناسی در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد. با توجه به آزمون آنالیز واریانس یکطرفه و اندازه آماره $F(1,379)$ و سطح معناداری $(0/234)$ که از $0/05$ بزرگتر است پس در سطح اطمینان 95% فرض صفر رد نمی شود لذا تفاوت معنی داری بین رشته ی تحصیلی مقطع کارشناسی و سطح سواد مالی دانشجویان وجود ندارد.

۱۲- رشته مقطع کارشناسی ارشد در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد. با توجه به آزمون آنالیز واریانس یکطرفه و اندازه آماره $F(1,024)$ و سطح معناداری $(0/411)$ که از $0/05$ بزرگتر است پس در سطح اطمینان 95% فرض صفر رد نمی شود لذا تفاوت معنی داری بین رشته ی تحصیلی مقطع کارشناسی ارشد و سطح سواد مالی دانشجویان وجود ندارد. بنابراین این متغیر در سواد مالی دانشجویان تاثیر ندارد.

۱۳- فرضیه اصلی (۲) : بین رفتار مالی و سواد مالی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. برای بررسی سطح رفتار مالی دانشجویان از پرسشنامه با طیف لیکرت استفاده نمودیم. که بیشترین امتیاز هر سوال ۵ و کمترین امتیاز یک در نظر گرفته شده است. بیشترین امتیاز ۴۴ و کمترین امتیاز ۱۷ بوده است. میانگین رفتار مالی دانشجویان ۳,۶۱ می باشد که بیانگر سطح بالای رفتار مالی دانشجویان می باشد. با توجه به ضریب همبستگی $(0/234)$ و سطح معناداری $(0/001)$ که کوچکتر از $0,05$ می باشد فرض صفر رد می شود و در سطح اطمینان 95% بین رفتار مالی و سطح سواد مالی رابطه معناداری وجود دارد.

۱۴- فرضیه اصلی (۳) : بین نگرش مالی و سواد مالی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. برای بررسی سطح نگرش مالی نیز از طیف لیکرت استفاده کردیم. بیشترین امتیاز به دست آمده ۳۸ و کمترین امتیاز ۲۰ بوده است. همچنین با توجه به نتایج به دست آمده میانگین نگرش مالی ۳,۲۸ می باشد که بیانگر سطح بالای نگرش مالی دانشجویان می باشد. با توجه به ضریب همبستگی $(0/333)$ و سطح معناداری $(0/000)$ که کوچکتر از $0,05$ می باشد پس فرض صفر رد می شود و در سطح اطمینان بالای 95% بین نگرش مالی و سطح سواد مالی رابطه معناداری وجود دارد.

خلاصه نتایج به دست آمده آزمون فرضیه های تحقیق

نتیجه آزمون فرض	فرضیه ها
تایید	فرضیه (۱) : دانشجویان از نظر مالی باسواد هستند.
	فرضیات فرعی (۱) : متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان بر سواد مالی آنها تاثیر می گذارد
رد	فرضیه (۱-۱): متغیر جنسیت در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
تایید	فرضیه (۲-۱): وضعیت تاهل در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
تأیید	فرضیه (۳-۱): وضعیت اشتغال در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
رد	فرضیه (۴-۱): حوزه ی شغلی در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .

نتیجه آزمون فرض	فرضیه ها
تأیید	فرضیه (۵-۱): استقلال مالی در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
تأیید	فرضیه (۶-۱): متغیر سن در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
تأیید	فرضیه (۷-۱): درآمد در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
رد	فرضیه (۸-۱): سطح تحصیلات پدر در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
تأیید	فرضیه (۹-۱): سطح تحصیلات مادر در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
رد	فرضیه (۱۰-۱): رشته مقطع متوسطه در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
رد	فرضیه (۱۱-۱): رشته مقطع کارشناسی در سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد .
رد	فرضیه (۱۲-۱): رشته مقطع کارشناسی ارشد در سواد مالی تاثیر دارد.
تأیید	فرضیه (۲) : بین رفتار مالی و سواد مالی رابطه معناداری وجود دارد.
تأیید	فرضیه (۳) : بین نگرش مالی و سواد مالی رابطه معناداری وجود دارد.

نتیجه گیری

نتایج بررسی حاکی از آگاهی و کفایت سواد مالی دانشجویان مورد نظر بوده است و این بدین معنا می باشد که ایشان توانایی قضاوت آگاهانه و تصمیم گیری درست و به موقع در استفاده از منابع مالی شخصی و مدیریت آن را دارند. از دلایل عمده این نتیجه می توان به آموزش برخی مولفه های سواد مالی در منابع دانشگاهی این افراد، حوزه ی شغلی مالی و استقلال مالی نام برد. در طی این تحقیق تاثیر متغیرهای جمعیت بیوگرافیک بر سطح سواد مالی دانشجویان مطرح و آزمون گردید که مشخص شد که متغیرهای وضعیت تأهل، اشتغال، استقلال مالی، سن، سطح درآمد و سطح تحصیلات مادر بر سواد مالی دانشجویان تاثیر دارد و متغیرهای جنسیت، حوزه ی شغلی، سطح تحصیلات پدر و سطوح تحصیلی مقاطع متوسطه، کارشناسی، کارشناسی ارشد تأثیری نداشته است. در خصوص معنادار بودن رابطه ی بین رفتار مالی و سواد مالی دانشجویان نتایج بررسی داده های به دست آمده پرسشنامه ها نشان دهنده ی آن است که بین رفتار مالی و سواد مالی دانشجویان ارتباط معنادار و مستقیمی وجود دارد. بنابراین می توان گفت هرچقدر توانایی فرد در استفاده از دانش و مهارت مالی برای مدیریت منابع پولی خود یا همان سواد مالی وی بهتر باشد، درک او از رفتارهایی نظیر برنامه ریزی در هزینه و پس انداز کردن و ایجاد یک حاشیه امنیت مالی و در مقابل آن اجتناب از رفتارهای خاصی نظیر استفاده بیش از حد از اعتبارات مالی که می تواند سلامت مالی وی را تهدید کند بیشتر است. در خصوص معنادار بودن رابطه بین نگرش مالی و سواد مالی دانشجویان موسسه آموزش عالی پزندک نتایج نشان داد که بین نگرش مالی و سواد مالی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. در نتیجه می توان گفت که با توجه به این تعریف سواد مالی که ترکیبی از آگاهی، دانش، مهارت، نگرش و رفتار لازم برای تصمیم گیری های درست مالی و در نهایت دستیابی به رفاه مالی فردی

است. هر چقدر فرد از سواد مالی بالاتری برخوردار باشد اعتقادات و ارزش های فردی وی را نیز تحت الشعاع قرار می دهد. و بر تصمیمات وی مبنی بر انجام یا عدم انجام فعالیت های مالی تاثیر گذار است.

فهرست منابع

۱. ایزدی، منصوره، مرادی، جواد، (۱۳۹۳). "بررسی تأثیر سواد مالی سرمایه گذاران در اوراق بهادار". فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه گذاری، سال چهارم، شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۴، صفحات ۱۴۹-۱۲۷.
۲. دیانتی دلیلی، زهرا، حنیفه زاده، محمد، (۱۳۹۴). "بررسی وضعیت سواد مالی خانواده های تهرانی و عوامل مرتبط با آن". دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، دوره ۸، شماره ۲۶، تابستان ۱۳۹۴، صفحه ۱۳۹-۱۱۵.
۳. رهاوی عز ابادی، زینب. (۱۳۹۳). "سنجش سواد مالی دانشجویان و ارتباط آن با رفاه ذهنی و مالی آنها (مطالعه موردی دانشجویان استان یزد)". صفحات ۱-۲.
۴. قربانی، محمود، اسدی، غلامحسین، شعبانی، کیوان. (۱۳۹۶). "رابطه مدیریت سود و آشفتگی مالی در دوره بحران مالی جهانی در بورس اوراق بهادار". تحقیقات حسابداری و حسابداری، انجمن حسابداری ایران، شماره ۲۵، صفحات ۳۸-۲۱.
۵. عرب صالحی، مهدی، رهروی دستجردی، علیرضا. (۱۳۹۲). "ارایه مدلی برای تعیین احتمال وجود بحران مالی در شرکت ها". مطالعات حسابداری و حسابداری، انجمن حسابداری ایران، شماره ۶.
6. Atkinson, A & F, Messy. (2012) "measuring financial literacy".
7. Chung-Hua Shen, Shih-Jie Lin, De-Piao Tang, Yu-Jen Hsiao. "The relationship between financial disputes and financial literacy" **Pacific-Basin Finance Journal journal**, homepage: www.elsevier.com/locate/pacfin
8. G20/OECD INFE.(2017). "Report On Adult Financial Literacy In G20 Countries "
9. Hogarth, M. (2002). " financial education and economic development", international conference hosted by Russian GA presidency in corporation with OECD.
10. Lusardi, A. Noemi, O. (2017). "Millennials and Financial Literacy: A Global Perspective" .
11. Lusardi, A. Tufano ,P. (2015), "Debt literacy, financial experiences, and overindebtedness". **J Pension EconFinanc**: 332-368.
12. Lyons, A .(2004). "A Profile of Financially at-risk College Students". **The Journal of Consumer Affairs**, Vol 38(1), 56-80.
13. Mandell, L. (2009). "The Financial Literacy Of Young American Adults", Jump Start Qualition org.
14. Miller, M., (2009), "The case for financial literacy in developing countries". World Bank Group, Washington, DC.
15. OECD. (2006). Policy brief. Organization for Economic Co-operation and Development.

Measurement of Students Financial Literacy and its Relationship with Financial Behavior & Financial Attitude (case study : students of Parandak Institute)

Narges Mohaghegh Kia¹©

Master of Accounting, Parandak Institute of Higher Education

Nahid Barmaki (PhD)²

Faculty member, Parandak Institute of Higher Education

Akram Eghdami³

Master of Accounting, Parandak Institute of Higher Education

(Received: 20 October 2019; Accepted: 22 February 2020)

Financial literacy is a combination of knowledge, consciousness, skills, attitudes and behavior .that is necessary for making the right financial decisions.Today,due to the complexity of financial markets, the development of the scope of financial institutions and the efforts of individuals to Increasing the share of financial markets, the importance of knowing financial literacy is Necessary.financial literacy and understanding of its implications for students are of particular importance. Because financial decisions taken during the student period have an important role in their financial condition after graduation. One of the essential elements of financial literacy is Financial behaviors such as cost planning and saving a margin of financial security, and certain behaviors such as excessive use of financial resources can threaten financial health. Another is Financial Attitude ,Financial literacy definition shows that even if a person has sufficient financial knowledge and ability to perform financial activities, his attitude effective to his decision. The purpose of this study was to investigate financial literacy and its relationship with financial behavior and financial attitude. The method of this descriptive-correlational research is statistical. The statistical population includes all students of the Parandak Institute. The sample consists of 200 students. Data were collected by a questionnaire and analyzed by SPSS software.

Keywords: Financial Literacy, Financial Behavior, Financial Attitude.

¹ nargeskia@yahoo.com © (Corresponding Author)

² barmaki.nahid@gmail.com

³ honor.ae2016@gmail.com